

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бот О. С. Формирование тонких движений пальцев рук у детей с общим недоразвитием речи / О. С. Бот // Дефектология. – 1983. – №1. – 61 с.
2. Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма / А. М. Богуш. – Тернопіль, 2009. – 108 с.
3. Кольцова М. М. Двигательная активность и развитие функций мезга ребенка / М. М. Кольцова. – М.: Педагогика, 1973. – 144 с.
4. Кольцова М. М. Ребенок учится говорить / М. М. Кольцова. – М.: Советская Россия, 1979. – 192 с.
5. Краузе Е. Н. Логопедия / Е. Н. Краузе. – СПб.: КОРОНА принт, 2006. – 208 с.
6. Справочник логопеда / под ред. М. А. Поваляевой. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – 448 с.

УДК: 37.016: 03-028.31-056.36

Є. О. Кузьмінська

аспірант кафедри
психокорекційної педагогіки
Інститут корекційної
педагогіки та психології
Національний педагогічний університет
імені М.П.Драгоманова

СФОРМОВАНІСТЬ ОСНОВНИХ КОМПОНЕНТІВ ПІДГОТОВКИ ДО ОПАНУВАННЯ ГРАМОТИ У РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ

У статті встановлюється залежність підготовки розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до опанування грамоти від рівня їх мовленнєвої компетенції. Розкриваються рівні сформованості основних компонентів підготовки до опанування грамоти розумово відсталими дітьми.

В статті устанавлюється залежність підготовки умовно відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до опанування грамоти від рівня їх мовленнєвої компетенції. Розкриваються рівні сформованості основних компонентів підготовки до опанування грамоти розумово відсталими дітьми.

In the article dependence of preparation mentally of backward children of senior preschool and junior school age is set to the capture a deed from a level them speech competense. The levels of formed of basic components of preparation open up

to the capture a deed mentally by backward children.

Ключові слова: розумово відсталі діти, мовленнєва компетенція, діти старшого дошкільного та молодшого шкільного віку, підготовка до опанування грамоти.

Ключевые слова: умовно відсталих діти, речевая компетенція, діти старшого дошкільного та молодшого шкільного віку, підготовка до опанування грамоти.

Keywords: mentally backward children, speech competense, to put senior preschool and junior school age, preparation to the capture a deed.

Постановка проблеми. Проблема підготовки розумово відсталих дітей до опанування грамоти завжди була актуальною у спеціальній методиці навчання рідної мови. На думку Л.А. Венгера, Д.Б. Ельконіна, Ф.О. Сохіна та інших, необхідно навчити дітей грамоти ще у дошкільному віці, оскільки, вже в старшому дошкільному віці вони набувають необхідних умінь усвідомленого сприймання мовленнєвої діяльності на основі аналізу її елементів [7].

Метою підготовчого періоду навчання грамоти, який передуює ознайомленню з буквами, як вказувала А.П.Іваненко, є формування у дошкільників нового ставлення до усного мовлення, його звукової структури, що в подальшому є об'єктом вивчення [4].

Відомі лінгвісти та педагоги А. К. Аксьонова, А.М.Богуш, Г. П. Белякова, Н. С. Варенцова, Л.С. Вавіна, М.С. Вашуленко, В.В.Воронкова, С. Д. Дем'яненко, Л.Є. Журова, А.П. Іваненко, Л. В. Красильнікова, А. К. Маркова, Л. Н. Петрова, Т.В. Попова, Т. М. Савельєва, Н.Ф. Скрипченко, Ф. О. Сохін, Н. С. Старжинська, Е. І. Труве, Г.О. Тумакова, Н. М. Уфимцева, Ю. Н. Фаусек, Є. А. Федеравиченє, В. К. Цаава, Е. Е. Шуленко та інші наголошували на тому, що засвоєння грамоти передбачає оволодіння певним відношенням до власного мовлення, системою операцій щодо його аналізу, зоровим і просторовим сприйманням та уявленням, достатньо розвинутою моторикою рук [1, 3, 5, 6].

Особливо важливого значення у період навчання грамоти, як зазначали Л. С. Виготський, О. Р. Лурія, С. Я. Рубінштейн, К. Д. Ушинський та інші, набуває правильна та чітка вимова звуків і слів. Вони констатували, що своєчасний і правильний розвиток мовлення дає

дитині більш свідомо сприймати предмети і явища навколишнього світу. Тому, будь-які порушення мовлення так чи інакше впливають на її діяльність і поведінку, що зумовлюють недостатню розумову пізнавальну діяльність [2].

Для визначення більш ефективних шляхів подальшого навчання грамоти розумово відсталих дітей необхідно виявити їх рівень підготовки до опанування грамоти.

З цією метою нами було проведено констатувальне дослідження, в якому брали участь діти 4-го року навчання спеціальної школи – дитячого садка «Мрія» та спеціального дитячого начального закладу № 569 м. Києва, учні підготовчих класів спеціальних загальноосвітніх шкіл для розумово відсталих дітей № 2, № 8, № 10, №12, № 26 м. Києва, Білоцерківської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату № 19 Київської області, Черкаської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату I-II ступенів, Михайлівської спеціальної загальноосвітньої школи та Вільшанської спеціальної загальноосвітньої школи Черкаської області. Експериментальну групу становила 131 дитина з діагнозом за сучасною класифікацією (МКХ - 10) на основі психомоторних досліджень – легка розумова відсталість.

Для вивчення сформованості мовленнєвої компетенції у розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку, як передумови опанування грамоти, на першому етапі констатувального дослідження, дітям було запропоновано виконати три блоки завдань, які були спрямовані на вивчення особливостей сформованості словникового запасу (активний та пасивний), мовленнєвих узагальнень, а також граматичної будови мовлення.

Метою другого етапу було вивчення сформованості стану підготовки розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до опанування грамоти. Дітям пропонувалося виконати чотири блоки завдань, спрямовані на вивчення стану розвитку фонематичного слуху та слухового сприймання, визначення особливостей розвитку орієнтування у звуковій будові слова, орієнтування у складовій будові слова, на слух визначати кількість слів у реченні та

графічно їх позначати, вивчення вміння штрихувати предмети різними заданими напрямками (пряма, коса і ламана лінія), виконувати завдання за зразком (написання фігурних ліній: кругові, петлями).

Добір завдань здійснювався з урахуванням їх продуктивно-творчого характеру у відповідності з програмними вимогами з української мови в умовах диференційованого навчання.

Відповідно до третього завдання констатувального експерименту нами була встановлена залежність підготовки розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до опанування грамоти від рівня їх мовленнєвої компетенції.

На основі узагальнення результатів вивчення всіх основних компонентів підготовки до навчання грамоти у розумово відсталих учнів, ми розподілили їх на чотири рівні, з метою визначення їх корекційного навчання.

Відповідно до показників виконання завдань та їх характеристик, враховуючи визначені орієнтовні вимоги та критерії оцінювання навчальних досягнень дітей спеціальних дошкільних навчальних закладів, учнів спеціальних загальноосвітніх начальних закладів для розумово відсталих дітей та загальноосвітніх дошкільних та шкільних закладів М. А. Богуш, В. І. Бондар, А. І. Воскресенська, Н. П. Кравець, О. Я. Савченко, М. С. Вашуленко та інших, визначено такі рівні підготовки до опанування грамоти: I – високий (продуктивний); II – достатній (репродуктивно-продуктивний); III – середній (репродуктивний); IV – початковий (пасивний).

Розглянемо, як діти кожного рівня виконали запропоновані завдання.

Як бачимо, найменшу кількість розумово відсталих дітей віднесено до I рівня, а саме до високого – 2,3 % дітей. Найбільша кількість дітей була віднесена до III рівня – середнього, відповідно – 48,1 % дітей. До II рівня – достатнього увійшло 19,1 % дітей. Численна кількість розумово відсталих дітей склала IV рівень – початковий, а саме – 30,5 % дітей.

Розглянемо, як розумово відсталі діти кожного із рівнів виконали всі завдання першого етапу.

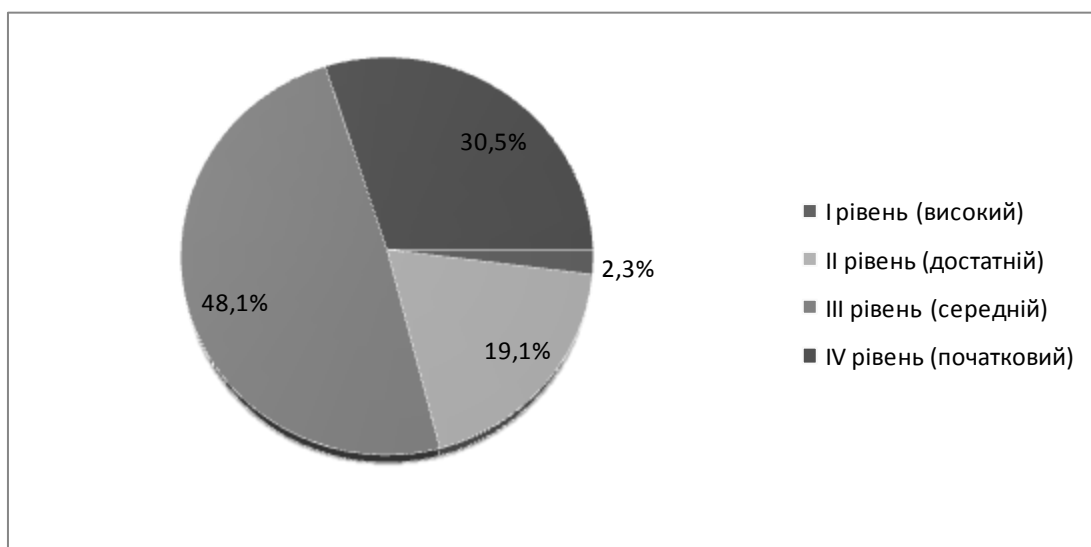

Рис.1. Розподіл розумово відсталих дітей (у %) за групами

Таблиця 1.

Кількість розумово відсталих дітей (у %) за рівнями, які виконали завдання першого етапу констатувального дослідження

Рівні	Кількість розумово відсталих учнів (у середньому), які виконали такі завдання:									
	Перший блок завдань	Другий блок завдань	Третій блок завдань							
			Назвати предмет, який зображений на малюнку	Показати названий малюнок	Розглянути малюнок та скласти речення	Скласти розповідь за серією малюнків	Уважно розглянути малюнок. Дати відповідь на запитання експериментатора.	Поставити запитання до малюнку	Робота із віршем	Послухати та переказати оповідання
I рівень (високий)	7,6 %	12,1 %	13 %	2,3 %	11,5 %	3,8 %	2,3%	5,3 %	1,5 %	10,7 %
II рівень (достатній)	35,4 %	35,9 %	27,8 %	12,2 %	29,5 %	19,2 %	24,2 %	27,2 %	21,4 %	24,3 %
III рівень (середній)	34,6 %	33,7 %	41,1 %	59,2 %	43,7 %	52,4 %	53,3 %	43,5 %	55,6 %	44 %
IV рівень (початковий)	22,4 %	18,3 %	18,1 %	26,3 %	15,3 %	24,6 %	20,2 %	24 %	21,5 %	21 %

Отже, всі завдання першого етапу були досить складними для виконання більшості розумово відсталих дітей. Найбільш легким завданням для виконання всіх розумово відсталих дітей була перевірка пасивного словникового запасу, оскільки 12,1 % дітей виконали його і були віднесені до I рівня, до II рівня - 35,9 % дітей, до III рівня - 33,7, до IV рівня - 18,3 % дітей.

Найскладнішими завданнями виявились: робота із віршем; скласти розповідь за серією малюнків; робота з казкою. Підставою для цього є незначна кількість розумово відсталих дітей, які були віднесені до I рівня, що виконали дані завдання без сторонньої допомоги - від 1,5 % до 2,3 % дітей, відповідно до II рівня від 12,2 % до 21,4% дітей, в яких спостерігалися значні труднощі у виконанні завдань. Представники III рівня (від 53,3 % до 59,2 %) майже не виконали

запропоновані завдання, а діти, які були віднесені до IV рівня від 20,2 % до 26,3 % дітей не виконали завдання взагалі.

Низькі результати виконання всіх завдань першого етапу констатувального експерименту дають можливість зробити висновок про те, що у розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку недостатньо сформована мовленнєва компетенція, яка є однією із передумов до успішного опанування грамоти.

Таким чином, отримані результати безпосередньо впливають на якість виконання завдань, передбачених другим етапом констатувального експерименту, які спрямовані на перевірку підготовки дітей до опанування грамоти.

Розглянемо, як розумово відсталі діти кожного з рівнів виконали завдання другого етапу констатувального експерименту.

Таблица 2.

Кількість розумово відсталих дітей (у %) за рівнями, які виконали завдання другого етапу констатувального дослідження

Рівні	Кількість розумово відсталих учнів (у середньому), які виконали такі завдання:													
	Перший блок завдань			Другий блок завдань						Третій блок завдань			Четвертий блок завдань	
	Закрити долонькою малюнок	Послухати та повторити склади.	Послухати та повторити слова.	Знайти спільний голосний звук.	Знайти спільний приголосний звук	Які голосні звуки ти чуєш у слові?	Назвати перший звук у слові.	Визначити останній звук у слові.	Звуковий аналіз слова.	Поділити слова на склади.	Визначити кількість слів у реченні.	Зробити графічну схему речення.	Заштрихувати предмети.	Виконати завдання за зразком до кінця рядка.
I рівень (високий)	25,2	17,6	9,9	9,9	6,9	7,6	19,1	13,7	2,3	6	3,1	2,3	13	9,2
II рівень (достатній)	30,3	24,8	16	16	13	18,5	29,2	21,4	15,7	18	17,1	12,3	27,1	23,4
III рівень (середній)	29,5	34,3	38,2	32,1	31,3	29	29,1	30,5	21,4	45,5	41,1	37,7	43,9	45,3
IV рівень (початковий)	15	23,3	35,9	42	48,8	44,9	22,6	34,4	60,6	30,5	38,7	47,7	16	22,1

Як свідчать дані таблиці, що найскладнішими завданнями для дітей були звуковий аналіз слова, виконання графічної схеми речення, визначення кількості слів у реченні, оскільки до I рівня було віднесено від 2,3 % до 3,1 % дітей, які самостійно виконали завдання і не допустили жодної помилки. Представники II рівня (від 12,3 % до 15,7%) виконали завдання, але при цьому допускали незначні помилки. Діти, які віднесені до III і IV рівнів, відповідно від 21,4% до 41,1 % дітей і від 38,7 % до 60,6 % дітей у своїй більшості не виконали запропоновані завдання.

Також значні труднощі виникали у дітей і у процесі виконання таких завдань, як розподілити слова на склади, знайти спільний приголосний звук, визначити голосні звуки у словах, так як незначна кількість дітей від 6 % до 7,6 % виконали ці завдання і були віднесені до I рівня. У дітей - II рівня (від 13 % до 18,5 %) спостерігалися незначні помилки і вони потребували додаткових пояснень. До III рівня було віднесено від 29 % до 45,5 % дітей, які показали часткові знання, але, при цьому, допускали чисельні помилки. До IV рівня було віднесено від 30,5 % до 48,8 % дітей, які не виконали завдання.

Загалом картина виявилась така:

Діти I рівня виконали правильно всі завдання і на достатньому рівні оволоділи знаннями, які необхідні до опанування грамоти. Вони розрізняли на слух голосні та приголосні звуки, чітко орієнтувалися у звуковій та складовій структурі слова, виокремлювали речення з мовленнєвого потоку, визначали його межі, ділили прості речення на слова, визначали їх кількість і послідовність. У них на достатньому рівні, відповідно до програмних вимог, розвинений активний і пасивний словник, вміння будувати короткі, непоширені речення та складати розповідь за сюжетними малюнками, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, диференціювати стверджувальні та питальні речення, дотримуватися ритму, темпу вірша, передавати інтонацію героїв казки, за допомогою вчителя переказувати простий текст, з опорою на подані слова, запитання, ілюстрації, відповідати на поставлені запитання в межах знайомого мовленнєвого матеріалу. Діти цього рівня орієнтуються на площині аркушу паперу,

розрізняють напрямки штрихування, дотримуються їх під контролем учителя, розуміють завдання, виконують роботу за зразком.

Хоч, не всі представники даної групи виконували всі завдання без помилок, але вони приймали допомогу дослідника і самостійно виправляли допущені помилки, що свідчить про наявність у них значних навчальних можливостей.

Особливий інтерес представляють діти II рівня, які показали достатні знання та вміння. У них сформовані певні знання, необхідні для підготовки до навчання грамоти. Вони мають уявлення про звукову та складову структуру слова, але при розрізненні на слух голосних і приголосних звуків роблять незначні помилки. Розпізнають на слух слова, які починаються на заданий звук, самостійно складають моделі слів з дидактичного матеріалу, але зустрічаються з труднощами у визначенні та позначенні пом'якшених та м'яких приголосних. Самостійно виокремлюють речення з мовленнєвого потоку, за допомогою експериментатора визначають його межі, повторюють його, визначають кількість і послідовність слів у реченні, вміють викладати графічну будову речення, використовуючи допомогу дослідника. Діти, за предметними та сюжетними малюнками, складають речення з одного, двох слів, при цьому, не завжди узгоджують слова у реченні. Також, за допомогою експериментатора переказують простий текст з опорою на запитання чи ілюстрації і вміють, з опорою на предметні та сюжетні малюнки, будувати короткі зв'язні висловлювання, але, при цьому, потребують незначної допомоги. Неправильно орієнтуються на площині аркушу паперу, неохайно виконують завдання.

Одержані дані дозволяють констатувати, що у дітей, які виконали завдання на достатньому рівні, мовленнєві знання та вміння, необхідні для навчання грамоти, в цілому сформовані, але практичні мовленнєві вміння неусвідомлені, механічні, відсутня мотивація та творчий підхід до виконання завдань.

До середнього (III) рівня були віднесені діти, які мали часткові знання про звукову структуру слова, але зустрічалися зі значними труднощами у

процесі називання приголосних звуків, частково розпізнавали на слух слова, які починаються на заданий звук і виконували звуковий аналіз слова, при цьому, використовуючи моделі звуків. Вони з великими труднощами виділяли слова з мовленнєвого потоку та ділити їх на склади. Лише за допомогою експериментатора вони виокремлювали речення з мовленнєвого потоку, визначали його межі, повторювали його, ділили прості речення на слова, визначали їх кількість і послідовність. За предметними та сюжетними малюнками складали прості речення, але, при цьому, спостерігалася неузгодженість слів у реченні. Навіть, використовуючи допомогу вчителя, вони не змогли переказати текст, на поставлені запитання до тексту давали фрагментарні відповіді. Діти, під контролем учителя, намагалися дотримуватися відповідних інтонацій під час діалогу (розповідна, оклична, запитальна). Не вмiли чітко орієнтуватися у сюжетних малюнках, тому описували їх одним, двома словами. Також, вони не орієнтувалися на площині аркушу паперу. Лише за допомогою вчителя розрізняли напрямки штрихування, дотримувалися їх під постійним контролем учителя, частково розуміли завдання, тому повністю не змогли виконати роботу за зразком.

Ці труднощі, на нашу думку, виникли із-за несформованості необхідних знань і вмiнь у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку, а також із-за недостатності загального та мовленнєвого розвитку, що суттєво і позначилося на успішності виконання завдань. Навчальні можливості таких дітей досить низькі.

Під час проведення дослідження до початкового (IV) рівня було віднесено 30,5 % дітей. У них не було чітких знань про звукову структуру слова, на слух не розрізняли голосні та приголосні звуки, зустрічалися зі значними труднощами під час виконання звукового аналізу слова, не вмiли викладати звукову модель слова і не мали чіткого уявлення про складову структуру слова, не виділяли кількість слів у реченні та не вмiли викладати графічну схему речення. Активний і пасивний словник у них досить бідний, вони не орієнтувалися у сюжетних малюнках, частково розуміли запитання до нього і не давали чітких відповідей на них. Вони

частково слухали нескладні тексти (казка, вірш), але переказати їх не змогли, на запитання до змісту тексту не відповідали. Діти не орієнтувалися на сторінці зошита, самостійно не штрихували предмети лініями в різних напрямках, зустрічалися з труднощами у процесі виконання завдань за зразком, не розуміли інструкцій до них. Навчальні можливості представників даної групи дуже низькі. Діти потребують у процесі навчання постійного індивідуального підходу.

На основі вищевикладеного можна зробити висновки про те, що рівень підготовки розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до навчання грамоти перебуває у прямій залежності від ступеня сформованості мовленнєвої компетенції. Як свідчать дані констатувального експерименту, у дітей, у яких більш розвинуті пізнавальні та мовленнєві можливості (I та II рівень), уміння необхідні для підготовки до навчання грамоти сформовані на достатньому рівні. Діти, у яких пізнавальні та мовленнєві можливості сформовані недостатньо (III і IV рівень), уміння, необхідні для підготовки до навчання грамоти знаходяться на початковому та середньому рівні розвитку.

Отриманий аналіз результатів констатувального дослідження свідчить, що у розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку недостатньо сформований мовленнєвий досвід, який необхідний для здійснення тих мовних узагальнень, які забезпечать сформованість необхідних компонентів, на яких ґрунтується ефективне опанування грамоти розумово відсталими дітьми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксенова А. К. *Методика обучения русскому языку в специальной (коррекционной) школе : [учебник для студентов дефектологического факультета педвузов]* / А.К. Аксенова. – М.: Гум.из. цю ВЛАДОС, 1999. – 320 с.
2. Выготский Л. С. *Мышление и речь. Избранные психологические исследования* / Л. С. Выготский. – М.: Наука, 1956. – С. 39.
3. Журова Л. Е. *Обучение грамоте в детском саду* / Л. Е. Журова. – М.: Педагогика, 1978. – 151 с.
4. Иваненко А. П. *Подготовка к обучению грамоте в детском саду* / А. П. Иваненко. – К.: Рад. школа, 1987. – 129 с.

5. Обучение грамоте детей пяти лет в детском саду : [типичные методические рекомендации] / Л. Е. Журова, Л. Н. Невская, Н. С. Варенцова, Н. В. Дурова. – М. : Алма-Ата, 1984. – 88 с.
6. Петрова В.Г. Развитие речи учащихся вспомогательной школы / В.Г. Петрова. – М. : Педагогика, 1977. – 180 с.
7. Развитие речи детей дошкольного возраста : [пособие для воспитателя детского сада] / под ред.Ф.А. Сохина. – 3-е издание, исправленное и доп. – М. : Просвещение, 1984. – 233 с.

УДК 376-056.264:51

Л. І. Лісова

кандидат педагогічних наук, асистент
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ АРИФМЕТИЧНИХ ЗАДАЧ

В статті розглянуто різні підходи до розуміння поняття «навчальна діяльність», особливості формування та структури навчальної діяльності учнів молодших класів, а також особливості навчальної діяльності молодших школярів з ТПМ, які можна спостерігати у процесі розв'язування ними арифметичних задач.

В статье рассмотрены различные подходы к пониманию понятия «учебная деятельность», особенности формирования и структуру учебной деятельности учащихся младших классов, а также особенности учебной деятельности младших школьников с ТНР, которые можно наблюдать в процессе решения ими арифметических задач.

The paper considers different approaches to understanding the concept of «learning activities», especially the formation and structure learning activities younger students, and especially learning activities of primary school children in a situation that can be observed in the process of solving them arithmetic problems.

Ключові слова: арифметична задача, здібності, молодші класи, навчальна діяльність, розвиток, формування.

Ключевые слова: арифметическая задача, способности, младшие классы, учебная деятельность, развитие, формирование.

Keywords: arithmetic task ability, junior high, learning activities, development, formation.

Постановка проблеми. На початку шкільного навчання перед дитиною ставиться низка вимог, пов'язаних із новою для неї діяльністю – навчальною. Навчальна діяльність є провідною у молодшому шкільному віці. Вона направлена на засвоєння знань та способів їх самостійного надбання. Організація навчального процесу полягає у формуванні цієї діяльності у школярів. Готовність учнів до навчання виявляється у бажанні вчитися, брати на себе відповідальність, керуватися учнівськими правилами. Крім мотиваційної готовності до шкільного навчання, перебування у школі, одяг, приладдя, учень потребує достатнього рівня розвитку довільності поведінки. Тобто, здатності підпорядковувати свої дії вимогам певної ситуації, керуватися не лише бажанням «я так хочу», а розумінням «треба», «потрібно» і умінням використовувати вольові зусилля для виконання навчальних завдань, визначених учителем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати теоретичного аналізу наукових праць вказують на те, що в них приділялась увага: поняттю «навчальна діяльність» (Д.Б. Ельконін, А.К. Маркова, С.Я. Рубінштейн, Г.І. Щукіна та ін.); особливостям формування та структури навчальної діяльності учнів молодших класів (Л.П. Василенко, В.В. Давидов, О.К. Дусаविцький, Д.Б. Ельконін, Г.С. Костюк, С.Д. Максименко, А.К. Маркова, О.Я. Савченко, М.В. Савчин, О.В. Скрипченко та ін.); проблемам навчальної діяльності у молодшій школі (Д.Б. Ельконін, В.В. Давидов, Л.В. Занков, Н.О. Менчинська та ін.) [1; 3; 4; 5].

Мета статті – розкрити особливості навчальної діяльності молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення у процесі розв'язування арифметичних задач.

Виклад основного матеріалу дослідження. У психолого-педагогічній літературі є різні підходи до розуміння поняття «навчальна діяльність».

Зокрема, Л.П. Василенко, М.В. Савчин зазначають, що навчальна діяльність є цілеспрямованою діяльністю молодшого школяра, у процесі якої розвивається особистість, формується інтелект, здібності, засвоюються знання [5, с. 48].

А.К. Маркова звертає увагу на те, що навчальна діяльність відбувається